

Nr 613

Av herr Gomér m. fl., angående avskrivning av stödlån till jordbrukare.

(Lika lydande med motion nr 373 i Första kammaren)

Under en lång följd av år har många jordbrukare åsamkats avsevärda ekonomiska förluster genom upprepade skördeskador. Den gångna sommarens svåra regnskador synes också i stor utsträckning ha träffat områden som tidigare drabbats av betydande skördeskador. Många jordbrukare i dessa områden har härigenom fått sin ekonomi allvarligt undergrävd. De stödlån som de av upprepade skördeskador träffade jordbrukarna måst ta utgör för många genom räntor och amorteringar en exceptionellt tung belastning på deras ekonomi. I många fall är de ekonomiska svårigheterna så stora, att jordbrukaren måste sägas vara utan möjligheter att fortsätta med jordbruksdriften.

Vid besluten om stödlånen till jordbrukarna har man i stort sett räknat med att lånen skall återbetalas till staten. Det kan otvivelaktigt konstateras att jordbrukarna själva delar denna uppfattning. De upprepade skördeskadorna har emellertid försatt åtskilliga jordbrukare i ett ekonomiskt så prekärt läge att de inte kan bedömas ha företagsmässiga förutsättningar att återbetala stödlånen. De lättnader som medgivits i fråga om amorteringen av stödlånen är i åtskilliga fall otillräckliga. Då syftet med stödlånen varit att ge låntagarna möjligheter att upprätthålla jordbruksdriften, framstår det som nödvändigt att avskrivning av lånen helt eller delvis medges i sådana fall då detta bedömes erforderligt för att låntagaren skall kunna fortsätta näringsutövningen.

Enligt beslut av 1958 års riksdag skall befrielse från återbetalningsskyldighet helt eller delvis och avskrivning av stödlånefordran kunna medges förutom efter rent bankmässig bedömning av låntagarens betalningsförmåga även i de fall då det är behövt för att syftet med stödlånet ej skall förfelas eller då sociala skäl motiverar att indrivningsåtgärder inte bör vidtagas. Härvid har förutsatts att viss hänsyn bör tagas till om låntagaren gjort vad han kunnat för att sköta och underhålla sitt jordbruk. Enligt nämnda beslut bör vidare befrielse från återbetalningsskyldighet och avskrivning beslutas utan att för lånet ställd säkerhet tagits i anspråk. Vid indrivning hos en borgensman bör man även beakta liknande sociala skäl som de vilka talar för att man bör avstå från att vidtaga indrivningsåtgärder mot en låntagare.

Tillämpningen av de bestämmelser som sålunda finns angående avskrivning i vissa fall av stödlån måste sägas ha varit alltför restriktiv. En generösare bedömning i fråga om stödlåneavskrivningen framstår som nödvändig, om inte syftet med lånen i åtskilliga fall skall förfelas. Naturligtvis kan det dock förutsättas att avskrivning eller befrielse från återbetalningsskyldighet inte skall behöva förekomma i ett större antal fall. Grundläggande för bedömningen bör vara att avskrivning av stödlån helt eller delvis inte skall medges i annat fall än då sådan bedömes nödvändig för att låntagaren skall få företagsmässiga förutsättningar att upprätthålla jordbruksdriften. I vilka fall en sådan åtgärd bör komma i fråga bör prövas genom en särskild inventering av de utestående stödlånen, varefter åtgärder bör vidtagas för genomförande av en på grundval härav begränsad avskrivning av lånen.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om undersökning av i vilken mån avskrivning av stödlån helt eller delvis är nödvändig för att vederbörande låntagare skall få företagsmässiga förutsättningar att upprätthålla jordbruksdriften samt om vidtagande av erforderliga åtgärder för genomförande av en sådan stödlåneavskrivning, som kan motiveras av undersökningen, i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 26 januari 1961

David Gomér

Johannes Antonsson

Emil Elmwall

Gustaf Svensson

Erik Grebäck

B. Börjesson

i Vä

i Falköping

Harald Larsson

Karl Björkänge

Sven Vigelsbo

i Hedenäset